

Yapım İhalesinde işin devamı sırasında eksiltilen ve artırılan imalatların birim fiyatlarınının hatalı hesaplanması sonucu kamu zararına neden olduğu iddası hk (Sayıştay K)

Kamu İdaresi Türü	Belediyeler ve Bağlı İdareler
Yılı	2019
Dairesi	4
Karar No	245
İlam No	5
Tutanak Tarihi	15.12.2020
Kararın Konusu	İhale Mevzuatı ile İlgili Kararlar

İŞ ARTIŞ VE AZALIŞINDA YENİ BİRİM FİYAT

Raporda, İş Ortaklığı'na ihale edilen, "..... Yapım İşİ"nde, işin devamı sırasında eksiltilen ve artırılan imalatların birim fiyatlarınının hatalı hesaplanması sonucu TL kamu zararına neden olduğu ileri sürülmüşse de;

Yapılan incelemede; Yapım İşinin, Limited Şirketi İş Ortaklığı'na, TL bedel ile, Anahtar Teslim Götürü

Bedel ihale edildiđi,

Yapım işinin devamı sırasında iş artışı ve iş azalışına gidilmesi gerekliliğinin doğduğu,

Yapı Denetim Görevlileri, tarafından hazırlanan gerekçe raporunda; "05.01.2019 tarihinde ihalesi yapılan 24.01.2019 tarihinde sözleşmeye bağlanan yer teslim tarihi 01.02.2019 olanYapım işi kapsamında Y.26.017/022 8 cm yüksekliğinde beyaz çimentolu buhar kürlü beton parke taşı ile döşeme kaplama yapılması imalatının inşaat sahasında yapılan teknik incelemeler sonucunda sahanın parke taşı döşenmesi için uygun olmadığı kanısına varılmıştır. Adı geçen imalatın Y.16.050/05(15.150.1005) Beton santralinde üretilen veya satın alınan ve beton pompasıyla basılan, C 25/30 basınç dayanım sınıfında, beton dökülmesi (beton nakli dahil) adı geçen poz nosu kullanılarak beton yol yapımına karar verilmiştir."

Denildiđi,

İmalat değişikliğine ilişkin mukayeseli maliyet cetveli incelendiğinde; Y.26.017/022 poz numaralı ve 8 cm yüksekliğinde beyaz çimentolu buhar kürlü beton parke taşı ile döşeme kaplaması yapılması (her ebat, renk ve desende) poz tanımlı imalatın 2.350 metrekaresinin yapımından vazgeçilerek, Y.16.050/05(15.150.1005) poz numaralı ve beton santralinde üretilen veya satın alınan ve beton pompasıyla basılan, C 25/30 basınç dayanım sınıfında, gri renkte, normal hazır beton dökülmesi (beton nakli dahil) poz tanımlı imalatta ise 399,12 metreküp artış yapılması yoluna gidildiği,

Mukayeseli maliyet cetveli hazırlanırken imalatından vazgeçilen Y.26.017/22 poz numaralı iş kaleminin porsantaj oranı (%9,660995) üzerinden sözleşme bedeli içindeki tutarı hesaplandığı, daha sonra bu tutar, imalatından vazgeçilen imalat miktarına (2.350 m²) bölünmek suretiyle yeni birim

fiyatın tespit edildiđi,

İmalat miktarı arttırılan Y.16.050/05 (15.150.1005) poz numaralı iş kalemi için ise, imalatından vazgeçilen iş kaleminin porsantaj oranının (%9,660995) sözleşme bedeli içindeki tutar baz alınarak bu tutarın, imalatı arttırılan iş kaleminin uygulanacak miktarına (399,12 m3) bölünmesi suretiyle yeni birim fiyatın tespit edildiği,

Düzenlenen birim fiyat tespit tutanağı ile imalat değişikliği sonucu, giren ve çıkan iş kalemlerinin toplam bedellerinin aynı olduğu sonucuna varılarak bu durumun yüklenici ile birlikte imza altına alındığı, bu nedenle sözleşme bedelinde artış veya azalış olmadığı,

Görölmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Sözleşmede bulunmayan işlerin fiyatının tespiti" başlıklı 22'nci maddesinde;

"(1) 12 üncü maddenin 4 üncü fıkrasında belirtilen proje değişikliği şartlarının gerçekleştiği hallerde, işin yürütülmesi aşamasında idarenin gerekli görerek yapılmasını istediği ve ihale dokümanında ve/veya teklif kapsamında fiyatı verilmemiş yeni iş kalemlerinin ve/veya iş gruplarının bedelleri ile 21 inci maddeye göre sözleşme kapsamında yaptırılacak ilave işlerin bedelleri, ikinci fıkrada belirtilen usuller çerçevesinde yüklenici ile birlikte tespit edilen yeni birim fiyatlar üzerinden yükleniciye ödenir.

2) Yeni fiyatın tespitinde iş kalemi veya iş grubunun niteliğine göre aşağıdaki sıralamaya uyularak oluşturulan analizlerden biri kullanılır:

a) Yüklenicinin birim fiyatlarının/teklifinin tespitinde kullanarak teklifi ekinde idareye sunduğu ve yeni iş kalemi/grubu ile benzerlik gösteren iş kalemlerine/gruplarına ait analizlerle kıyaslanarak

bulunacak analizler.

b) İdarede veya diğer idarelerde mevcut olan ve yeni iş kalemine/grubuna benzerlik gösteren analizlerle kıyaslanarak bulunacak analizler.

c) İhaleyi yapan idarenin daha önce gerçekleştirdiği ve ihale konusu işe benzer nitelikteki yapım işlerinin sözleşmelerinde ortaya çıkan iş kalemleri/gruplarına ait maliyet analizleriyle kıyaslanarak bulunacak analizler.

ç) Yeni iş kaleminin/grubunun yapılması sırasında tutulacak puantajla tespit edilecek malzeme miktarları, işçi ve makinelerin çalışma saatleri ile diğer tüm girdiler esas alınarak oluşturulacak analizler.

3) İş kalemi veya iş grubunun niteliğine uygun olarak yukarıdaki analizlere, kaynakların verimli kullanılması gözetilerek aşağıdaki rayiçlerden biri, birkaçı veya tamamı uygulanabilir:

a) Varsa yüklenicinin teklifinin ekinde idareye verdiği teklif rayiçler.

b) İdarede veya diğer idarelerde mevcut rayiçler.

c) İhaleyi yapan idarenin daha önce gerçekleştirdiği ve ihale konusu işe benzer nitelikteki yapım işlerinin sözleşmelerinde ortaya çıkan fiyatlar.

ç) İdarece kabul edilmek şartıyla, ticaret ve/veya sanayi odasınınca onaylanmış uygulama ayına ait yerel rayiçleri.

(4) Yeni fiyat yüklenici ile birlikte yukarıda belirtilen usullerden biri ile tespit edilerek düzenlenen tutanak idarenin onayına sunulur ve otuz gün zarfında idarece onaylanarak geçerli olur. Yeni fiyat tespitinde yüklenici ile uyuşulamaz ise, taraflarca anlaşmazlık tutanağı düzenlenir ve anlaşmazlık idare tarafından on gün içerisinde Bayındırlık Kuruluna intikal ettirilir. Bayındırlık Kurulu

tarafından tespit edilen fiyatın iki tarafça kabulü zorunludur. Yüklenici, fiyat uyuşmazlığı hakkındaki Bayındırlık Kurulunun kararını beklemeden idare tarafından tespit edilmiş fiyat üzerinden işe devam etmek zorundadır.

(5) Yeni fiyatın hesabında, ikinci fıkranın (a) bendine göre, teklif analiz ile kıyaslanarak bulunan analizin kullanılması halinde, bu analizin temsil ettiği iş kalemi miktarı ile yeni tespit edilecek iş kalemi miktarının rayiçlere ve genel giderlere tesiri dikkate alınır.

6) İdare istediği taktirde; bir işte, sözleşmeye esas proje içinde kalan ancak öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olduğu hallerde, ayrıca bir yükleniciye yaptırılması mümkün olan bir işi başkasına da yaptırabilir, bundan dolayı yüklenici herhangi bir hak talebinde bulunamaz.”

Denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri doğrultusunda, anahtar teslim götürü bedel ihale edilen bu yapım işinde, iş artışı ve iş eksilişine konu iş kalemlerinin birim fiyatlarının tespitinin, ikinci fıkrada sayılan analizlere, yine aynı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen rayiçlerden biri, birkaçı veya tamamı uygulanmak suretiyle bulunması gerekmektedir.

Bunun yanısıra, 04.07.2011 tarihli ve 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin “Yüksek Fen Kurulu” başlıklı 16'ncı maddesi (d) bendi ile; “Bayındırlık ve iskân işleri ile ilgili şartname, tip sözleşme, yıllık rayiç, birim fiyat, birim fiyatlara ait analiz ve tarifleri hazırlamak ve yayımlamak” denilmek suretiyle, yıllık rayiç, birim fiyat, birim fiyatlara ait analiz ve tarifleri hazırlamak ve yayımlamak görevleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yüksek Fen Kurulu'na verilmiş olup, bu rayiçler her takvim yılında yayımlanmaktadır.

Dolayısıyla, söz konusu Şartname hükümlerine göre yapımından vazgeçilen ve imalat miktarı arttırılan iş kalemlerinin birim fiyatlarınının Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yüksek Fen Kurulu tarafından yayımlanan 2019 yılı rayiçlerine göre tespit edilmesi gerekmekte iken, İdarece porsantajlardan hareketle birim fiyat tespit edilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Porsantaj, anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin hangi fiziki gerçekleştirmelere orantılı biçimde yükleniciye ödeneceğini gösteren ilerleme yüzdeleridir. Herhangi bir iş kaleminin porsantaj, oranı söz konusu iş kaleminin tutar itibarıyla sözleşme bedeli içindeki payını göstermez. Ayrıca anılan Şartnamenin 22'nci maddesinde, porsantaj oranları üzerinden birim fiyatın belirlenebileceğine ilişkin bir düzenleme de yer almamaktadır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yüksek Fen Kurulu tarafından yayımlanan 2019 yılı rayiçlerine göre, imalatından vazgeçilen Y.26.017/22 poz numaralı iş kaleminin birim fiyatı 53,90 TL (İdarece tespit edilen fiyat: 27,1741 TL), imalat miktarı arttırılan Y.16.050/05(15.150.1005) poz numaralı iş kaleminin birim fiyatı ise 220,11 TL'dir (İdarece tespit edilen fiyat: 160 TL).

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı rayiçlerinin esas alınması durumunda sözleşme bedelinde ... TL azalış meydana gelecektir. Ancak mevzuata aykırı olarak porsantaj oranı üzerinden yapılan yeni birim fiyat tespiti sonucu sözleşme bedelinde azalış meydana gelmediğinden, hakedişlerden de herhangi bir kesinti yapılmamıştır.

Bu sebeple, İş Ortaklığı'na ihale edilen, "..... Yapım İşİ"nde, işin devamı sırasında eksiltelen ve arttırılan imalatların birim fiyatlarınının hatalı hesaplanması sonucu meydana gelen tutarındaki kamu zararının, Harcama Yetkilisi ile mukayeseli maliyet cetvelini düzenleyen

Yapı Denetim Görevlileri”a,

6085 sayılı Sayıştay Kanununun 53’üncü maddesi gereği işleyecek faizleri ile ödettirilmesine, anılan Kanunun 55’inci maddesi uyarınca işbu İlamın tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oy birliğiyle, karar verildi.